

25.03.2024

Asia/9

§ 186

Valtuutettu Björn Månssonin toivomusponsi mahdollisuudesta muuttaa joukkoliikenneinfrastruktuurin rahoitusta

HEL 2023-004807 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anni Sinemäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 HSL lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston 5.4.2023 § 88 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimituksista ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muulle valtuustolle.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on käsitellessään Vihreän valtuustoryhmän aloitettua venäläisestä fossiilienergiasta irtautumiseksi sekä HSL-yhtymää koskevaa omistajapoliittista valmistelua hyväksynyt seuraavan valtuutettu Björn Månssonin toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta muuttaa liikenneinfrastruktuurin investointien rahoitusta niin etteivät ne kuormita HSL:n lippujen hintoja.

HSL:n nykyisten taloushaasteiden juurisyitä ovat koronapandemian takia pienentyneet matkustajamäärät ja samaan aikaan realisoituvat

merkittävien raideliikennehankkeiden operointi- ja infrakustannukset. HSL:lle asetettujen tavoitteiden mukaan kuntaosuuksilla tulee kattaa 50 % HSL:n kokonaiskustannuksista, joihin sisältyvät HSL:n jäsenkunnille joukkoliikenneinfrastruktuurista maksamat infrakorvaukset. Infrakorvauksissa kunnat laskuttavat HSL:ltä infrastruktuurin hallinto- ja ylläpitokustannukset kokonaisuudessaan sekä poistot ja 5 % laskennallisen koron puolikkaalle (50 %) infran käyvästä arvosta.

Kaupunginhallituksen aloitteesta käynnistettiin HSL:ää koskeva omistajapoliittinen valmistelu, jossa selvitettiin tapoja joukkoliikennelippujen hintoihin kohdistuvan korotuspaineen lievittämiseen tai hintojen alentamiseen sekä kasvavien infrakustannusten vaikutusta lipunhintoihin Helsingin osalta. Kaupunginhallituksen edellyttämä selvitys laadittiin kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston ja kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelupalvelun yhteistyönä. Selvityksen tuloksia esiteltiin kaupunginhallitukselle 14.9.2023 § 549.

Selvityksessä on tuotu esiin seudun viimeaikaisten ja uusien suunniteltujen joukkoliikennehankkeiden vaikutuksia HSL:n kustannusten ja lipputulojen kehitykseen. HSL:n oman arvion perusteella seudun uudet joukkoliikennehankkeet eivät kasvata joukkoliikenteen kysyntää (matkustajamääriä) ja lipputuloja kuin murto-osalla niiden kustannusvaikutuksesta. (HSL:n tilannekuvan ja rahoitus pohjan arviointi 6.2.2023). Uusien hankkeiden myötä merkittävästi kasvavat operointi- ja infrakustannukset aiheuttavat paineen sekä lipunhintojen, että kuntaosuuksien nostoon.

HSL:n nykyisen rahoitusmallin mukainen joukkoliikenneinvestointien kytkös lipputuloihin on nähty keinona varmistaa investointien taloudellinen tehokkuus ja pitää ne kestäväällä tasolla sekä HSL:n että jäsenkuntien kannalta. Lähtökohtana on ollut, että pääomavaltaista joukkoliikennejärjestelmää ei tule laajentaa, ellei sille ole riittävästi käyttäjiä (lipun ostaneita matkustajia).

Nykyisen rahoitusmallin muuttaminen ja infrakustannusten erottaminen kuntaosuuslaskennasta irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Tässä tilanteessa uusien joukkoliikennehankkeiden infrakustannukset jäisivät kokonaisuudessaan kuntien verorahoilla rahoitettavaksi.

Kuntien omistajaohjauksen nykyinen subventiotavoite (50 %) perustuu nykyiseen rahoitusmalliin, jossa infrakustannukset ovat osa kuntaosuuksia ja HSL:n kulurakennetta. Jos infrakustannukset päädyttäisiin erottamaan kuntaosuuksien laskennasta, tulisi myös tarkoituksenmukainen subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen

25.03.2024

Asia/9

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat antoivat syksyllä 2023 Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkiympäristön toimialajohtajille toimeksiannon valmistella kevääseen 2024 mennessä yhteistä näkemystä HSL:n infrakorvauskokonaisuuteen liittyen. Toimialajohtajien työ on käynnissä ja sitä tullaan käsittelemään yhdessä pääkaupunkiseudun kaupunkien rahoitusjohtajien kanssa ennen kuin asia viedään kaupunginjohtajakokoukseen kevään 2024 aikana.

Muutokset nykyiseen järjestelmään edellyttäisivät HSL:n jäsenkuntien yhteistä tahtotilaa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja HSL:n lausunnot.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 HSL lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.08.2023 § 395

HEL 2023-004807 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Toivomusponnessa esitetään, että selvitetään mahdollisuutta muuttaa liikenneinfrastruktuurin investointien rahoitusta niin etteivät ne kuormita Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lippujen hintoja. Tällainen selvitys on tekeillä.

HSL:n nykyisten taloushaasteiden juurisyitä ovat koronapandemian takia pienentyneet matkustajamäärät ja samaan aikaan realisoituvat merkittävien raideliikennehankkeiden operointi- ja infrakustannukset. Jäsenkuntien HSL:n yhtymäkokouksessa hyväksymien tavoitteiden mukaan kuntaosuuksilla tulee kattaa 50 – 55 % HSL:n kokonaiskustannuksista, joihin sisältyvät HSL:n jäsenkunnille joukkoliikenneinfrastruktuurista maksamat infrakorvaukset. Infrakorvauksissa kunnat laskuttavat HSL:ltä infrastruktuurin hallinto- ja ylläpitokustannukset kokonaisuudessaan sekä poistot ja 5 % laskennallisen koron puolikkaalle (50 %) infran käyvästä arvosta.

Kevään 2023 aikana on käynnistetty kaupunginhallituksen aloitteesta HSL:ää koskeva omistajapoliittinen valmistelu, jossa selvitetään tapoja joukkoliikennelippujen hintoihin kohdistuvan korotuspaineen lievittämiseen tai hintojen alentamiseen sekä kasvavien infrakustannusten vaikutusta lipunhintoihin Helsingin osalta. Selvityksen tuloksia tullaan esittelemaan kaupunginhallitukselle arviolta syyskuussa.

Selvityksen alustavien tulosten perusteella olisi perusteltua tutkia tarkemmin infrakustannusten erottamista kuntaosuuksissa ja sitä myöten infrakustannusten ohjaamista erillään muista kustannuksista. Tämä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Infrakustannukset kuitenkin jaettaisiin edelleen käytön mukaan seudun kuntien kesken.

Jos infrakustannukset päädytään erottelemaan kuntaosuuksien laskennassa, tulee myös tarkoituksenmukainen subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen. Mikäli infrainvestointien kustannusten ei haluta kuormittavan lippujen hintoja, joudutaan kuntien rahallista tukea HSL-kuntayhtymälle kasvattamaan. Tuen kasvattaminen edellyttäisi HSL:n jäsenkuntien yhteistä tahtotilaa. Joukkoliikenneinfrastruktuuriin liittyvä osuus tuesta palautuu suurelta osin takaisin jäsenkunnille infrakorvauksina yllä kuvatun laskutusmenettelyn mukaisesti.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Lauri Kangas, Johtava liikenneasiantuntija: 310 37455

25.03.2024

Asia/9

lauri.kangas(a)hel.fi